

Asia: VN/26756/2021

Hallituksen esitys sote-uudistuksen liittyvän lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Potilastietojen käsittely Uudellamaalla

ei lausuttavaa

2) Kuntien mahdollisuus myydä tukipalveluja hyvinvointialueelle

Muutosesityksen 69 a pykälässä esitetään siirtymäaika tukipalveluiden siirtovelvoitteeseen. Esitetty muutos on oikean suuntainen, mutta riittämätön.

Tietohallinto ja ICT-palvelut on yksi hyvinvointialueen tarvitsema tukipalvelu. Tietohallinnon rakenteita ja ICT-ratkaisuja on rakennettu kuntiin vuosikymmenten ajan. Palvelutuotannon aloittamiseen 1.1.2023 mennessä ei ennätetä siirtää kaikki tietojärjestelmiä- ja tietotekniikkaratkaisuja hyvinvointialueen infrastruktuurin piiriin. Ehdotettu siirtymäaika on tietohallinnon ja ICT:n osalta tervetullut, mutta riittämätön. Siirtymäaika tulisi jatkaa 2024 vuoden loppuun asti.

ICT-muutokseen liittyvät valtion avustuspäätökset on toimitettu hyvinvointialueille joulukuussa 2021. Myönnetty rahoitus ei kata muutokseen liittyviä kustannuksia kokonaisvaltaisesti. Myös tämä edellyttää, että siirtymä toteutetaan pidemmällä aikajänteellä, jotta hyvinvointialueen kokonaisrahoitusta ja täydentävää muutosrahoitusta voidaan hyödyntää muutoksen toteuttamisessa.

Siirtymäajan jatkaminen on perusteltu myös sen takia, jotta palveluiden jatkuvuus voidaan turvata ja ei ajauduta vuoden 2023 alussa hallitsemattomaan tilanteeseen. Pahimmillaan tätä voisi johtaa siihen, että koko uudistuksen aikataulua joudutaan muuttamaan.

Pykälässä 69 a ehdotetaan, että kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö rajautuisi hankintalaissa määriteltyyn EU-kynnysarvoon. Tämän rajoite tulisi poistaa siirtymäajan osalta. Jos kynnysarvoa ei poisteta, ei siirtymäajasta ole mitään tosiasiallista hyötyä.

ICT:n osalta ei ennätetä toteuttamaan kuntalain edellyttämää yhtiöittämistä tukipalveluiden suhteen vuoden 2022 aikana kaikkien muiden ICT-muutosten ohessa. Tämä puoltaa myös siirtymäaikaa, jotta siirrot ja mahdollinen yhtiöittäminen ennätetään toteuttaa. Lisäaika antaa tosiasiallisen mahdollisuuden arvioida onko yhtiöittäminen järkevää pidemmällä aikajänteellä ja kokonaisuus huomioon ottaen.

Tietojärjestelmien, laitteiden ja infrastruktuurin osalta hyvinvointialueen ja kuntien lisensseissä syntyy runsaasti päällekkäisyyksiä ja lisenssejä joudutaan maksamaan kahteen kertaan. Jos siirtymäaika toteutuu, voidaan päällekkäisten lisenssien ongelmatiikka optimoida paremmin ja täten varmistaa Suomen julkishallinnon kustannustehokas toiminta.

Myös ruokahuollon palvelujen osalta yhtiöittämisvelvoitetta koskeva siirtymäsäännös on välttämätön, mutta ilman EU:n kynnysarvon poistamista merkityksetön. Keski-Suomessa on 18 keskuskeittiötä, joista kymmenen osalta ei ole mahdollista tai ilman mittavia investointeja erottaa sote-ruuan osuutta. Kunnat ovat perustaneet keskuskeittiöitä tuottavuuden lisäämiseksi ja nyt nämä ratkaisut uhkaavat uudistuksen sivutuotteena purkautua ja samalla palveluiden uudelleenorganisointi aiheuttaa epätarkoituksenmukaisia kalliita palveluiden tuotantorakenteita ja uudistuksessa alun perin ennakoimattomia muutuskustannuksia kunnille sekä kohonneita ruokahuollon kustannuksia hyvinvointialueille.

3) Väliaikaisen toimielimen oikeus saada sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja

Väliaikaisen toimielimen oikeus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoihin on tarpeellinen niiltä osin, jotka tarvitaan palvelujen sujuvan jatkuvuuden ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Lastensuojelulain ja vammaispalvelulain mukaiset sijoittamispäätökset sekä sosiaalihuoltolain asumispalveluihin liittyvät sijoittamispäätökset katsotaan vakiintuneesti sosiaalihuollon asiakastiedoksi. Sijoittamispäätösten sisältö ei sisälly väliaikaisille valmistelutoimielimille toimitettavaan sopimukseen, eikä myöskään sosiaalihuollon asiakastietoihin. Tiedot sijoittamispäätöksistä on saatavissa kattavasti päätöksen tehneen tahon päätöksentekojärjestelmästä. Sijoittamispäätöksistä olisi voimassa olevan lainsäädännön valossa mahdollista antaa yleistä tietoa hyvinvointialueille, esimerkiksi tiettyjen palveluluokitusten kappalemäärät. Kuitenkaan yksinomaan yleisten tietojen varaan rakennettu tiedonsiirto on kuitenkin omiaan vaarantamaan palvelujen jatkuvuutta siirtymävaiheessa, sijoittamispäätösten kohteina olevien sosiaalihuollon asiakkaiden palvelujen saatavuutta sekä hyvinvointialueen mahdollisuutta valmistautua järjestämisvastuun siirtoon.

Hyvinvointialueen valmistautumisen kannalta myös väliaikaisen valmistelutoimielimen toimikauden päättymisen jälkeen on olennaista, että käytössä on riittävät ja täsmälliset tiedot hyvinvointialueen vastuulla olevista ja sille siirtyvistä palveluista. Siten sijoittamispäätöksiin sisältyvät tiedot päätösten kohteista ja ehdoista, esimerkiksi oheispalvelujen tarpeesta ja laadusta, ovat tärkeitä esimerkiksi talousarviota laatiessa.

Ehdotettu lisäys 13 §:ään toisi selkeyttä tilanteeseen.

4) Ensihoitokeskuksen tehtävät lääkärihelikopteritoimintaan liittyen

Ensihoitokeskuksen toiminnasta ja resursseista vastaavat ensihoitolääkärit kaikilla erityisvastuualueilla. Terveystieteiden osastolla puhutaan lääkäriyksiköstä kulku-välineestä riippumatta.

Yhdistäisimme kohdat 2 ja 4 ja jättäisimme helikopteri -maininnan sivuhuomioksi. Ensihoitokeskus vastaa siis lääkäriyksikkötoiminnasta alueellaan, yhteensovittaen toiminnan muiden ensihoitokeskusten kanssa valtakunnalliseksi yhteiseksi kokonaisuudeksi. Helikopteritoiminnan osalta palvelu tuotetaan yhteistyössä FinnHEMS Oy:n kanssa.

5) Muut esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset

-

Paasivirta Kia
Keski-Suomen hyvinvointialue